

DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ (DTÖ) 75. SPS KOMİTESİ TOPLANTISI BİLGİ NOTU

TARİH: 17-19 Temmuz 2019

YER: DTÖ, Cenevre, İsviçre

Komite toplantısı öncesinde 15-16 Temmuz tarihlerinde şeffaflık ve koordinasyon konulu bir çalıştay düzenlenmiş, çalışmaya Bakanlığımızca katılım sağlanmıştır.

Toplantı kapsamında görüşülen ve paylaşılması önemli görülen konular genel hatları ile aşağıda sunulmaktadır:

Maksimum Kalıntı Limitleri (MRL'ler)

- Birçok ülke MRL'ler konusunda Codex Alimentarius limitlerinin kullanılması yönünde görüş vermekte, geçiş sürelerinin ise en az 24 ay olması gerektiğini savunmaktadır. AB, hala revizyonlar üzerine çalışıldığını belirtmekte, kendi özelinde EFSA verilerini savunmaktadır.
- Halihazırda Codex Alimentarius kapsamında MRL'ler Komisyonu kurulması için girişimler devam etmektedir. Özellikle minör kullanımlar ve özel ürünler üzerine MRL çalışmalarının olmamasının önemli bir sorun olduğu vurgulanmıştır. Nisan 2020'ye kadar 135 yeni MRLin belirlenmiş olacağı belirtilmiştir.
- JMPR (Joint FAO/WHO Meeting on Pesticide Residues – Pestisit Kalıntıları üzerine FAO/WHO Ortak Toplantısı) girişimi başlatılmıştır. Ayrıca Mayıs 2019'da San Fransisko'da gerçekleştirilen MRLlerin Harmonizasyonu Çalıştay'ında da "missing MRLs" (belirlenmemiş MRLler) sorununun gündeme geldiği belirtilmiştir.
- MRL belirleme için veri toplama çalışmaları sırasında JECFA (The Joint FAO/WHO Expert Committee on Food Additives - Gıda Katkıları üzerine FAO/WHO Ortak Uzman Komitesi)'nin de görüşlerinin alınması konusu desteklenmektedir.
- Özel Ticaret Konuları (STC'ler) kapsamında MRL'ler konusunda farklı ülkelere gündeme taşınan aktif maddeler ve sıkıntı yaşanan ürünler:
  - İmazalil: muz, mango, avokado, üzüm, kuşkonmaz ve narenciye
  - lambda-cyhalothrin: çay
  - Buprofezin: özellikle pirinç ve üzüm
  - Diabendazol ve Chlorothalonil: tatlı patates ve yaban mersini
  - Diflubenzuron: meyve
  - Ayrıca, ethoxysulfuron, glufosinate, ioxynil, iprodione, molinate, picoxystrobin, tepraloxym, dimetoat, folpet
  - Glycidyl yağ asidi esterleri, 3-monochloropropanediol (3-mcpd) ve yağ asidi esteri: Özellikle palm yağı

GDO Konuları

- Güney Ülkeleri Tarım Konseyi'nin İthalatçı ülkelerde izinli olmayan GDO'ların düşük düzeylerde bulunması (LLP) konusunu savunan (Southern Agricultural Council- CAS) Bakanlar Deklarasyonu yayınlanmıştır.

- ABD, Tarımsal Biyoteknoloji Ürünlerine yönelik düzenleyici çerçevesini belirleyen 13874 sayılı genelge hakkında bilgi vermiştir (G/SPS/3082).
- ABD, Çin'in tarımsal GDO'ların güvenlik analizleri için uygulama yönetmeliklerinde yaptığı değişiklikleri gündeme taşımıştır

CODEX, IPPC ve OIE'nin ilgili aktiviteleri

- CODEX temsilcisi, G/SPS/GEN/1709 sembollü dokümana atıf yapmış, ayrıca gıda katkıları komitesinin konsensus dokümanı ve pestisitler için hazırladıkları yeni yönergelere dikkat çekmiş ve dokümanın bu haliyle ülkelerarası harmonizasyona açık olduğunu belirtmiştir.
- IPPC temsilcisi, G/SPS/GEN/1719 no'lu dokümana atıf yapmış, 2020'den itibaren uygulanacak IPPC Stratejik Çerçevesinin kabul edilmesinin önemini vurgulamış, standart belirleme konusunda da çalışmaların sürdürüldüğünü belirtmiştir.
- OIE temsilcisi, G/SPS/GEN/1715 sembollü dokümana atıf yapmış, Mayıs ayı sonunda düzenlenen Genel Kuruldan bahsetmiş, Terrestrial health code bölüm 1.4 üzerinde yapılan değişikliklerin sorvey ve arilik konusunda ülkelere daha yardımcı hale getirildiğini, kuduz gibi hastalık özelinde hazırlanmış bölümlerin revize edildiğini, derisi kullanılan sürüngenlerin refahı hakkında yeni bir bölüm oluşturulduğunu, sucul hayvanlara ilişkin bölümlerde güncellemeler yapıldığını, duyarlı tür listelerinin yenilendiğini, yeni ülke statüleri hakkında bazı güncellemeler yapıldığını belirtmiştir.

Ülkelerin Uyguladığı İhracat Kısıtlamaları

- ABD, Çin'in kırmızı et ihracatına koyduğu sınırlamaları gündeme taşımıştır. Çin uygulamanın 30 ay üstü hayvanlar için geçerli olduğunu belirtmiştir.
- Arjantin, ülkemizin canlı sığırlarda şap hastalığı nedeni ile uyguladığı kısıtlamayı gündeme taşımıştır. Türkiye düzenlemelerine ilişkin gerekçeli cevabını belirtilmiştir:
- Brezilya, Viet Nam'ın ithalat kısıtlamalarını gündeme taşımıştır (kavun, canlı hayvan, kırmızı et, et ve kemik unu)
- Brezilya, Ukrayna'nın domuz ürünlerinde uyguladığı ithalat kısıtlamasını gündeme taşımıştır.
- Brezilya, Japonya'nın avokadolarla Akdeniz meyve sineği nedeniyle uyguladığı ithalat kısıtlamasını gündeme taşımıştır.
- AB, Güney Afrika'nın HPAI nedeni ile kanatlı ürünlerine uyguladığı kısıtlamaları tekrar gündeme taşımıştır
- ABD, Çin'in HPAI nedeni ile kanatlı ürünlerine uyguladığı kısıtlamaları tekrar gündeme taşımıştır
- AB, Rusya'nın Estonya'dan gelen işlenmiş balık ürünlerine uyguladığı kısıtlamaları gündeme taşımıştır.
- Çin, AB Komisyonu'nun 2002/994/EC kodlu hayvansal ürün kararını gündeme getirmiştir
- Meksika, Guatemala'nın yumurta ürünlerine uyguladığı ithalat kısıtlamasını gündeme taşımıştır

- AB, Genel olarak BSE nedeniyle uygulanan ithalat kısıtlamalarına ilişkin görüşlerini yeniden gündeme taşımıştır
- ABD ve AB, Endonezya'nın hayvansal ve bitkisel ürün onaylarını gündeme taşımıştır
- Filipinler, Endonezya'nın bağcılık ürünleri ve hayvansal ürünleri etkileyen güvenlik önlemlerini gündeme taşımıştır.
- ABD, Çin'in gıda ithalatında AQSIQ Resmi sertifikasyon gerekliliğini gündeme taşımıştır.
- AB, ABD'nin elma ve armut konusundaki kısıtlamalarını gündeme taşımıştır

SPS Anlaşmasının Uygulanması

- Sekreteryaya, hâlihazırda yürüyen proje kapsamında hem TBT hem SPS için var olan araçların birleştirilmesi konusunda ilerleme kaydedildiğini belirtmiştir.
- G/SPS/GEN/1711 sayılı rapora 6 Eylül 2019'a kadar görüş beklendiği belirtilmiştir.
- Bölgeselleşme konusuna ilişkin olarak;
  - Rusya, Başkurdistan bölgesinde çıkan mihrak nedeni ile 2017'de elinden alınan şap hastalığından ari statüsünü 83. OIE genel kurulunda tekrar elde ettiklerini duyurmuştur. Bu yorumu sırasında ülke sınırlarının genişliğine ve komşularının sağlık durumlarına vurgu yapmıştır.
  - Rusya, 2016'dan beri Avrasya bölgesini etkileyen karmaşık HPAI salgınından etkilendiğini, yüzbinlerce kanatlının itlaf edildiğini, sonunda kontrol altına alındığını, hem HPAI hem LPAI için bölgeselleşmenin gerçekleştirildiğini, OIE sitesinde de yayınlandığını belirtmiştir.
  - Şili karantina zararlılarına ilişkin risk analizlerini gerçekleştirdiklerini yakında detaylı bilgileri yayınlayacaklarını belirtmiştir.
  - Peru su canlıları hakkında temel sonuçlar aldığını belirtmiştir.
- Uluslararası standartlara ilişkin olarak;
  - AB'nin ülkelerin uyguladığı Afrika Domuz Vebası (ASF) kısıtlarının OIE standartlarına uygun olmadığı ve ABD'nin ülkelerin uyguladığı HPAI kısıtlarının OIE standartlarına uygun olmadığı yönünde şikâyetleri görüşülmüş, bölgeselleşme konusunun uluslararası kuruluşların yönergeleri kapsamında yönetilebilir ve güvenli olduğu, (ASF) ve HPAI gibi hastalıklarda sıkı bir bölgeselleşme uygulamasının mümkün olabileceği belirtilmiştir. OIE temsilcisi bu noktada ilgili bölümlerin doğru yorumlanmasının önemi üzerinde durmuştur. Yeni oluşturulan Ad hoc komiteler hakkında bilgi vermiştir.
  - ABD'nin Glyphosate konusunda uluslararası Codex standartlarının kullanılması önerisine Kanada, Paraguay, Rusya, Uruguay, Avustralya, Brezilya, Senegal de destek vermiştir. Ülkeler genel olarak, GMPR'ın da bu konuyu desteklediğini, Avustralya'daki APVMI gibi ulusal kurumların da çalışmalar yürüttüğünü ve bu maddeyi güvenli bulduğunu, bilimsel verilerin dikkate alınması gerekliliğini belirtmiştir.

Diğer Konular

- Hormonal Bozucular (Endocrine disruptors) konusundaki AB düzenlemeleri. Gündeme taşıyan ülkeler dışında diğer birçok ülke de bu konuya katılmış, zararlı değil risk değerlendirmelerini desteklediklerini belirtmiştir. Sekreteryaya tarafından gerçekleştirilen çalıştaylara ilişkin bilgi verilmiş, ülkemizde Mayıs ayında gerçekleşen e-ping çalıştayına da atıfta bulunulmuştur.
- Konuya ilişkin olarak teşekkürlerimiz sunulmuş, ilerleyen dönemde söz konusu eğitim kapsamında eğitilen eğiticilerin ulusal düzeyde çalıştaylar gerçekleştireceği bilgisi verilmiştir.
- ECOWAS (GSPS/GEN/1702) bilgilendirmesi sırasında; fall armyworm bitki zararlısı konusunda yapılan çalıştay ve mücadele konuları dikkat çekmiştir.

Önemli Tarihler

- Bir sonraki SPS toplantısı 4 Kasım 2019 haftasında gerçekleştirilecektir.
- STC'ler ve bir sonraki toplantı gündemine ilişkin öneriler en geç 7 Ekim tarihine kadar tarafımızca sekreteryaya iletilmelidir. Bunun için Eylül ayı içerisinde Tarım ve Orman Bakanlığı'nca bir hazırlık toplantısı yapılması planlanmaktadır.